

Inhoud

Voorwoord	5
Deel 1: Wat we weten uit research	7
1. De invloed van schoolleiderschap	9
1.1 Traditionele en moderne overtuigingen rondom leiderschap	10
1.2 Een ander perspectief	12
1.3 De meta-analyse toegelicht	12
1.4 Onze basisresultaten	14
1.5 Naar research-based principes van schoolleiderschap	15
1.6 Samenvatting en conclusies	16
2. Relevante theorieën en wetenschappers over leiderschap	17
2.1 Relevante theorieën	17
2.2 Belangrijke wetenschappers over leiderschap	21
2.3 Andere pogingen tot synthese	25
2.4 Samenvatting en conclusies	28
3. De meta-analyse	29
3.1 De onderzoeken in onze meta-analyse	29
3.2 Het algemene effect van leiderschap	31
3.3 Onze bevindingen in het licht van ander onderzoek	32
3.4 Een diepere kijk	35
3.5 Samenvatting en conclusies	37
Deel 2: Praktische toepassingen	39
4. De 21 essentiële taken van de schoolleider	41
4.1 Essentiële taken	41
4.2 Onderzoek naar het effect van de essentiële taken	57
4.3 Samenvatting en conclusies	59
5. Twee soorten verandering	61
5.1 Niveau's van verandering	61
5.2 De moeilijkheid van veranderingen op niveau II	62
5.3 Leiderschap voor Niveau I versus Niveau II verandering	63
5.4 Samenvatting en conclusies	68
6. De juiste zaken aanpakken	69
6.1 Het ontwikkelen van een schoolspecifieke aanpak	69
6.2 Samenvatting en conclusies	82
7. Een plan voor goed werkend schoolleiderschap	83
7.1 Actiestap 1: Stel een StuurTeam samen	83
7.2 Actiestap 2: Verdeel een aantal essentiële taken onder het StuurTeam	88
7.3 Actiestap 3: Bepaal wat de juiste zaken zijn om aan te pakken	91
7.4 Actiestap 4: Stel vast of de verandering van Niveau I of Niveau II is	95
7.5 Actiestap 5: Pas de stijl van leiderschap aan	97
7.6 Samenvatting en conclusies	103
Nawoord	104
Over de auteurs	105
Bijlage 1: De meta-analyse van Witziers, Bosker & Krüger en aansluitend vervolgonderzoek	107
Bijlage 2: In de meta-analyse gebruikte research	109
Bijlage 3: De 25 categorieën van Cotton en de 21 essentiële taken	113
Literatuur	115

In tegenstelling tot veel andere boeken over schoolleiderschap geeft dit boek een combinatie van praktische adviezen met uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek. De meeste boeken over leiderschap richten zich op het één of op het ander, maar niet op beide. Vanuit de ontwikkelingen van de laatste decennia in het primair en voortgezet onderwijs is een boek als dit volgens ons niet alleen handig, maar zelfs noodzakelijk. De vraag naar werkwijzen die op wetenschappelijk onderzoek zijn gebaseerd is immers nog nooit zo sterk geweest als nu. Daarnaast is ook de behoefte aan schoolleiderschap dat invloed heeft op (nog) betere prestaties van de leerlingen sterker dan ooit. Om aan beide behoeften te voldoen, voerde Robert Marzano met zijn medewerkers een meta-analyse uit van 35 jaar research naar kenmerken van goed schoolleiderschap, mensen met een positieve invloed op de onderwijspraktijk. Zij komen op deze manier tot research-based adviezen waarmee schoolleiders zo aan de slag kunnen.

Omdat we een praktische ondersteuning willen bieden aan de mensen die dagelijks bezig zijn met schoolleiderschap zijn we gemotiveerd om dit boek uit te brengen, waarin de researchbevindingen in specifieke en praktische adviezen vertaald worden. Ook denken we dat Marzano's uiteenzetting over de verworvenheden van de research iedereen die bezig gaat met de praktische adviezen, zal helpen om de achterliggende principes waarop deze gebaseerd zijn, beter te begrijpen.

We hebben in een paar jaar een nauwe samenwerking opgebouwd met Robert Marzano en met zijn uitgever ASCD. De eerdere uitgaven *Wat werkt op school*, *Wat werkt in de klas* en *Intrss Vrbrnd Lzn* hebben hun weg naar de vele gebruikers gevonden. Heel wat scholen werken intussen met de informatie hieruit, dikwijls samen met of geschoold door onze eigen experts. Wij hopen dat ook dit nieuwe boek zijn weg vindt naar de mensen die sturing geven aan de continue kwaliteitsverbetering van onze scholen. De plek waar een nieuwe generatie gevormd wordt.

Ben de Reu, Bazalt
Ben Verbruggen, Fontys Fydes
Arie Grandia, OA
Jacqueline Jurna, HCO

Noot: Voor wie meer wil weten over de technische aspecten van deze aanpak kan de complete Engelstalige verantwoording vinden op www.bazalt.nl/technische_aspecten